

SCI-CONF.COM.UA

**FUNDAMENTAL AND
APPLIED RESEARCH IN
THE MODERN WORLD**

**PROCEEDINGS OF XI INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JUNE 9-11, 2021**

**BOSTON
2021**

FUNDAMENTAL AND APPLIED RESEARCH IN THE MODERN WORLD

Proceedings of XI International Scientific and Practical Conference

Boston, USA

9-11 June 2021

Boston, USA

2021

UDC 001.1

The 11th International scientific and practical conference “Fundamental and applied research in the modern world” (June 9-11, 2021) BoScience Publisher, Boston, USA. 2021. 875 p.

ISBN 978-1-73981-124-2

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Fundamental and applied research in the modern world. Proceedings of the 11th International scientific and practical conference. BoScience Publisher. Boston, USA. 2021. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/xi-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-fundamental-and-applied-research-in-the-modern-world-9-11-iyunya-2021-goda-boston-ssha-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: boston@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2021 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2021 BoScience Publisher ®

©2021 Authors of the articles

УДК: 378.147.018.43.016:811.161.2'243

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДІВ ТА ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Коновальчук Надія Олександрівна

Старший викладач

Запорізький державний медичний університет,

м. Запоріжжя, Україна

Анотація: У статті розглядаються методи та прийоми, що застосовуються під час дистанційного навчання з огляду на його специфіку, зміну ролі викладача та студента, збільшення обсягу самостійної роботи та необхідності додаткової мотивації та заохочення.

Ключові слова: дистанційна освіта, дистанційне навчання, методи навчання, технології навчання, самонавчання, тьютор.

Останнім часом в Україні, як і в усьому світі, набуває поширення дистанційне навчання. Вимушений перехід до дистанційного навчання під час пандемії значно прискорив розробку нових засобів та технологій, що ще більше зумовлює перехід від традиційної форми навчання.

Водночас, багато студентів та викладачів нарікають на зниження якості знань, падіння мотивації до навчання тощо. На нашу думку, це зумовлено тим, що деякі викладачі під час викладання дистанційно користуються методами, які використовували під час аудиторного викладання, тоді як дистанційне навчання має свою специфіку, зумовлену як апаратними причинами (способами зв'язку, програмними та технічними проблемами та ін.), так і психологічними (ізолюваність студентів один від одного та викладача, обмеження соціальних контактів, підвищення рівня тривожності через складнощі, що виникають під час вивчення нового матеріалу та оцінки) у свою чергу вимагає перегляду методів та технологій викладання, обрання найбільш дієвих та ефективних саме

для цієї форми навчання, що й зумовлює актуальність даної статті. Отже, метою даної статті є визначення факторів, що впливають на процес дистанційного навчання та визначення особливостей методологічного підходу до нього.

Більшість дослідників, коли говорять про дистанційне навчання, на перший план виносять саме способи зв'язку між викладачем та студентом, залишаючи поза увагою методичну складову. Так, за Концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні "дистанційна освіта — це форма навчання..., що реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання. Технології дистанційного навчання складаються з педагогічних та інформаційних технологій дистанційного навчання." [1]. А педагогічні технології визначаються, як "технології опосередкованого активного спілкування викладачів зі студентами з використанням телекомунікаційного зв'язку та методології індивідуальної роботи студентів з структурованим навчальним матеріалом, представленим у електронному вигляді" [1]. Далі подібні визначення спостерігаються у ряда дослідників. Так, О. Корбут дає таке визначення дистанційному навчанню: "Дистанційне навчання - сукупність технологій, що забезпечують доставку студентам основного обсягу навчального матеріалу" [2]. Н. Андрусенко: "Дистанційне навчання – це технологія, що базується на принципах відкритого навчання, широко використовує комп'ютерні навчальні програми різного призначення та створює за допомогою сучасних телекомунікацій інформаційне освітнє середовище для постачання навчального матеріалу та спілкування. [3, с. 8].

Як бачимо, говорячи про дистанційне навчання, дослідники акцентують увагу в першу чергу на способі передачі інформації та зв'язку між викладачем та студентом, ніж на самому акті викладання, його методах та технологіях. Так, І. Большакова навіть висловлюють думку, що "процес організації і теорії навчання (наприклад, асоціативно-рефлекторна) нікуди не діваються, просто з'являється інший спосіб зв'язку"[4], а отже немає особливої різниці між методами аудиторного та дистанційного викладання.

Утім, потреба в розробці особливих методичних підходів для успішного впровадження дистанційного навчання давно усвідомлювалася дослідниками. Так, Власенко Л. Шинкаренко Н. зазначають, що "відсутність спільного підходу до розробки методики практичних курсів дистанційного навчання іноземних мов являє собою основну методичну проблему, а невирішеність цієї проблеми помітно гальмує процес упровадження дистанційного навчання іноземних мов до практики освіти. Складність розв'язання цієї проблеми вони бачать у точці перетину двох предметних галузей, перша з яких являє собою новітні інформаційні технології, а друга – власне методику навчання іноземних мов. [5].

Звичайно, незаперечним фактом є те, що спосіб комунікації й технічні особливості накладають свій відбиток на процес дистанційного викладання. Зокрема, серед технічних факторів, що впливають на викладання є: відсутність прямого контакту між викладачем та студентом, що ускладнює процес пояснення, студенту важче сприймати великий обсяг інформації, його увага швидше розпоршується та втрачається; час, який витрачається на очікування відгуку від студента, у сукупності значно скорочує час, відведений на опрацювання матеріалу; крім того, якість сприйняття студентом матеріалу напряму залежать від швидкості інтернету та якості зв'язку. Урахування всіх цих факторів, необхідність враховувати їх при побудові заняття, суттєво впливає й на його структуру, й на вибір методів викладання.

Л. Власенко та Н. Шинкаренко залежно від міри та способу комунікації суб'єктів навчання класифікують методи дистанційного навчання так:

"-методи навчання за допомогою взаємодії слухача з освітніми ресурсами при мінімальній участі викладача і студентів (самонавчання).

-методи індивідуалізованого викладання і навчання, для яких характерні взаємини одного студента з одним викладачем чи одного студента з іншим студентом (навчання "один до одного").

-методи, в основі яких лежить надання студентам навчального матеріалу викладачем чи експертом, при якому студенти не відіграють активної ролі у комунікації (навчання "один до багатьох").

-методи, для яких характерна активна взаємодія між всіма учасниками навчального процесу (навчання "багато до багатьох)". [5].

Звичайно, усі ці методи використовуються й під час аудиторних занять, але при дистанційному викладанні суттєво змінюється їх співвідношення. Так, скорочення часу заняття, зумовлене технічними особливостями, змушує суттєво збільшувати елемент самостійної роботи студента, отже, майже усі завдання, які студент може опрацювати самостійно, доводиться давати на самостійне опрацювання. До того ж, для кращого засвоєння матеріалу, бажана попередня підготовка студента до сприйняття нової теми. Це виражається не тільки в повторенні попереднього дотичного до нової теми матеріалу, а й самостійного опрацювання нової теми перед заняттям, що значно полегшить її сприйняття під час його. Із цією метою доцільно буде звернутися до технології "перевернутих класів". Тут у пригоді стануть заздалегідь розіслані підкасти з поясненнями теми, та граматичні завдання на опрацювання та закріплення нових умінь і навичок. Викладачеві ж доцільно на занятті зупинитися на найбільш складних для розуміння моментах, яке виявить самостійне виконання завдань, та нюансах, а під час самого заняття - відпрацюванні комунікативних навичок.

На щастя, останнім часом наповнення інтернету інформаційними навчальними ресурсами значно збільшилося, що дає студентам змогу самостійно працювати з різними банками знань, підкастами, а сучасні технології зв'язку дозволяють впроваджувати в дистанційний освітній процес такі форми занять, як проведення лекцій, конференцій, самостійну роботу студентів проектні роботи, тренінги й інші види діяльності з комп'ютерними технологіями. Розвиток сучасних комп'ютерних та Інтернет-технологій (електронна пошта, відеоконференції, чати, форуми, веб-сайти, онлайн-бібліотеки, файли розсилок, а також створення та поширення платформ, що

дозволяють об'єднати всі означені засоби, наприклад, Googlemeet, Microsoft Teams, Zoom та інші) дозволяє застосовувати різні способи комунікації під час дистанційного навчання, що значно розширює спектр методів та прийомів, що можна використовувати під час дистанційного заняття. Якщо раніше, ще 10-20 років тому, говорячи про дистанційне навчання, мали на увазі перш за все самостійне опанування студентом курсу, тобто самонавчання, то сьогоднішній розвиток технологій дозволяє звертатися до більш ефективної для закріплення навичок групи методів, як "багато до багатьох", хоча доля самонавчання все ще залишається значною.

Такий акцент на самостійну роботу студента змушує переглядати роль студента та викладача в освітньому процесі. Студент більше не отримує готові знання від викладача, натомість змушений інтерпретувати та шукати їх самостійно в інтернет-джерелах та в традиційних друкованих матеріалах, натомість викладач має координувати цей процес, сформулювати вміння у студента працювати з величезними базами даних, обирати необхідний матеріал, систематизувати його й опрацьовувати, тощо.

Отже, говорячи про дистанційне навчання, дослідники визначають принципово новий підхід до дидактичного процесу, підходу до навчання, процесу отримання знань. Та ж О. Корбут [1], говорячи про дистанційне навчання, описує його суб'єктів, як особистостей, здатних до самоосвіти, таких, що потребують постійного освітнього зросту, а дистанційну форму навчання, як таку, що здатна забезпечити цей постійний освітній ріст. Це означає зміну взаємодії студента з викладачем, що відображається не тільки в способі їхніх контактів, а в докорінній зміні в навчальному процесі ролі викладача, що висуває до нього нові вимоги. Н. Носовець зазначає, що "викладач має бути компетентним не тільки в галузі класичної педагогіки, але й володіти знаннями в галузі інформаційних технологій, бути компетентним в методиці організації та проведення дистанційного навчання" [6, с. 207], отже, дистанційне навчання не просто переглядає роль викладача в процесі викладання, а докорінно змінює її, перетворюючи викладача на тьютора. С. Федотова [7] визначає тьютора, як

консультанта, викладача, фасилітатора, координатора навчального процесу, а його діяльність, як "направлена на методичну й організаційну допомогу студентам у межах проектної або дослідницької діяльності" [7], а отже, зі зміною ролі викладача, логічно мають докорінно змінюватися й методи та технології навчання.

Також, за Н. Носовцем, на вибір методів викладання впливають такі фактори, притаманні саме дистанційній формі навчання, як стислість занять, їх інтенсивний характер, спрямованість на самостійне здобуття знань, а це "висуває до викладача-тьютора вимоги, які відрізняються від традиційних, як за особистісними якостями, так і методиками навчання." [6, с. 212].

Н. Носовець, говорячи про технології дистанційного навчання, висуває на перший план "моделі навчання педагогічні технології: кейс-метод, метод проєктів, проблемне навчання, відео тренінги, ділові ігри тощо. Система дистанційного навчання передбачає використання різних педагогічних технологій, які дозволяють реалізувати творчі, дослідницькі та ігрові форми проектної педагогічної діяльності, що формує основу науково-дослідної роботи студентів" [6, с. 237]. Водночас зауважує, "не слід забувати про класичні методи навчання (бесіда, пояснення, робота з друкованим текстом, дискусія, метод ілюстрування і демонстрування та інші)" [6, с. 237]. О. Воронкін виділяє такі методи, якими обов'язково має володіти тьютор: "активні методи навчання (навчання у співробітництві, метод проєктів, різнорівневе навчання, дослідницькі, пошукові методи та інше)" [8, с. 221].

Отже, дистанційне викладання, хоча й використовує методи й прийоми, притаманні для "класичного" аудиторного викладання, значно змінює пропорції їхнього застосування, що зумовлене технічною складовою процесу, перерозподілом та переосмисленням ролей викладача та студента. Крім того, для дистанційного викладання характерне активне застосовуються технології кейс-метод, метод проєктів, проблемне навчання, відео тренінги, ділові ігри тощо, що допомагає утримувати увагу студента тривалий час та мотивує його до подальшого самостійного опанування дисципліни.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В.Г. Кременем 20 грудня 2000 р.) / <http://uiite.kpi.ua/2019/06/03/1598/> (дата звернення: 28.04.2020)
2. Корбут О.Г. Дистанційне навчання: моделі, технології, перспективи. Матеріали науково-практичної конференції «Новітні освітні технології» (КПІ, м. Київ). URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1123> (дата звернення: 06.02.2018).
3. Андрусенко Н.В. Дистанційне навчання в Україні / Н.В. Андрусенко // Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія [Електронний ресурс] : матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.) / відп. ред. Л.Б.Ліщинська. – Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. – 102 с. – С.8.
4. Большакова І. Практики та підходи до дистанційного навчання – рекомендації для вчителів/ <https://nus.org.ua/articles/praktyku-ta-pidhody-do-dystantsijnogo-navchannya-rekomendatsiyi-dlya-vchyteliv/> (дата звернення: 23.04.2020).
5. Власенко Л.В. Шинкаренко Н.В. Методи дистанційного навчання. <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5006/3/methods7.pdf>
6. Носовець Н.М. Методичні питання дистанційного навчання в контексті підготовки викладачів до його проведення / Н.М. Носовець // Дистанційне навчання: дидактика, методика, організація [Текст]: монографія / В.Г. Гетта, С.М. Єрмак, Г.В. Джевага, О.М. Шульга, І.В. Повечера, Н.М. Носовець, А.М. Коляда. – Чернігів, 2017. – 286 с. – С. 202 – 246.
7. Технология «Тьюторство» – образовательный поиск наставника и подопечного [Электронный ресурс] // Инфо-Net-Поиск. – 2005. – Вып. 2. – Режим доступа: <http://OSO.RCSZ/RU INFO Net/ snv 12>
8. Воронкін О.С. Організація діяльності тьютора в системі дистанційного навчання вищого навчального закладу / О. С. Воронкін // Інформаційні технології в освіті. – 2016. – Вип. 26. – С. 177–191.